

H. Svetel.

PEVEC IN RAZVOJ ZBOROVSKÉ GLASBE.

(Konec.)

So pa stvari in celo zelo važne stvari, katerih si pevec ne more prisvojiti samo z mehaničnim učenjem, ampak ki zahtevajo smisla, razumevanja in se dajo le privzgojiti. To je notranji glasbeni čut, razumevanje glasbenih elementov. Ta del šolanja glasbene šole še vedno premalo obravnavajo. Menim, da je velik umetniško-pedagoški pogrešek, ker šola ne preuredi pouka splošne glasbene teorije v tem smislu, da bi vpleta v nauk o glasbeni pisavi, intervalih in tonovskih sistemih tudi nauk o glasbenih elementih, o glasbenem motivu in frazah. Gotovo spada ta del med najbolj splošni del glasbene teorije. Ne moremo si zamisliti dobrega glasbenika, tudi če je samo poslušalec, ki ne bi občutil onih osnovnih sil glasbe, ki sestavljajo celo veliko stavbo. Glasba je veliko telo, sestavljeno iz samih mikroorganizmov velikanske moči.

Višina glasu, njega dolžina in deloma tudi moč se dajo popolnoma točno zapisati; tu ni treba drugega kot vaje. Sila pa, ki jo skriva ton vsake note v sebi, ono čudovito, kar je dalo in še daje ljudem povod, da imenujejo glasbo božjo; tisto, kar je absolutno nevidno, abstraktno, kar samo lahko čutimo, to se ne da zapisati. Pomagamo si z naznačenjem dinamike, s postavitvijo lokov, ki kažejo enote, in drugimi sredstvi; vendar so to le rahli poizkusi, samo glavni pravci, ki nikakor ne tolmačijo onih sil, ki neprestano delujejo med najmanjšimi deli glasbenih oblik.

Splošno pravilo je to: posamezni toni skladbe ne stojijo nikdar sami zase, niso nanizani drug na drugega brez vezi, ampak se privlačujejo med seboj in družijo v skupine. Zadnji ton prednje skupine in prvi prihodnje se pa običajno ne privlačita in nastane zatorej med njima vrzel. To so one naravne cezure v glasbenem tekstu, ki edine dopuščajo, da se tok glasu lahko prekine, za pevca torej, da tam lahko diha.

Ta sila privlačnosti oživi šele skladbo in ta sila tvori šele umetnost; ta sila je lahko majhna, lahko pa naraste tudi v taki jakosti, da nas spravi v skrajno ekstazo in nas izčrpa; vedno pa pusti v nas tisto energijo in tisto neprimerljivo veselje, ki ga je gotovo vsakdo občutil, kadar je dobro skladbo resnično preživel.

Pevec ne sme biti stroj, ki poje zapisane note, ampak pevec mora biti umetnik. Ni tisti umetnik, ki zna dirjati po instrumentih, ki zasvira to, kar večina drugih ne zmore, ali kdor poje tone, ki podirajo zidove, ampak oni je umetnik, ki zna vzbuditi življenje med toni. Tak umetnik pa je lahko vsak preprost pevec, vsak pevec vsakega zbora. Zborovodja je seveda ona duša, ki daje izpodbudo in izvabi iz pevcev enako navdušenje. On je le zunanji povod, on zbira tiste moči, pevci pa morajo delati tudi zase. Občutiti morajo vse one tajne sile in jih preživeti, kakor jih mora preživeti zborovodja in tudi vsak poslušavec.

Ne bomo se spuščali v podrobno tolmačenje tega bistva glasbe, ker to ni namen teh vrstic. Opozoriti sem hotel le na potrebo, da se v vsakem pevcu vzbudi umetnik. Stvar je namreč zelo preprosta in jo duh navadno sam od sebe zahteva — kadar je dovolj vzgojen.

Čudim se le, da so v mnogih zborih pevci, ki se ponašajo, da so že 25 let in še več sodelujoči člani zbora in seveda zaslužni, vendar pa niti ne slutijo, da je za notami sok, ki v hipu vsklije v tropično bujnost, kakor hitro

ga duh pokliče. Ali je krivda pri zborovodjih ali pri pevcih samih? Prav bi pa bilo, če bi se zasluge ne štele po obletnicah sodelovanja, ampak po zmožnosti pevcev.

Teoretična in umetniška izobraženost peveda naj bi bila pogoj za sprejem v pevski zbor. Zborovodje naj bi to načelo vpoštevali; če se pa javljajo pevci, ki ne odgovarjajo obema zahtevama, jih ni zavrniti, ampak zbrati jih je in jih učiti. Vadijo naj se vsaj v tem, o čemer smo govorili zgoraj. Seveda to še ni vse. Omeniti bi bilo še vežbanje in likanje glasu samega, umna raba pevske in dihalne priprave itd.

Splošno samo še tole: Nekdo je imel pogum pa je šel k učitelju petja, da se nauči pravilno peti. Ko prebije v šoli eno, dve leti ali več, je pa postal »solist«. Da bi se včlanil v kak zbor, mu ne pride niti na misel; on je vendar solist in se ne more tako ponižati, da bi pel kot »navaden« pevec v zboru. Za zbor, da je dobro vse, kar se ni učilo. Saj se ne čuje, kakšen glas ima posameznik.

»Tako pravijo, pa se motijo!«

Izražanje, da se kdo uči »solo-petja«, kdor zahaja v pevsko šolo, je tako neinteligentno in zmotno, da je skrajni čas, da se odpravi. Učitelj ne uči solo peti, ampak sploh pravilno peti.

Mi pa kličemo: Vsi bi se morali učiti pravilno peti, vsi bi morali biti po njihovem mnenju »solisti«. Redek je oni, ki je tako srečen, da ima vse mišice v grlu že po naravi toliko v oblasti, da lahko pravilno poje. Vsem drugim se je pa tega treba še učiti. In kadar se je pevec to naučil, takrat zna lepo peti. Glasovna šola ni nič umetnega, ampak je pot k pristno-naravnemu, to je k pravemu glasu. Solist naj pa bo samo oni, ki ima prav posebne zmožnosti, ki je prav posebno mnogo študiral.

Če je zborovodja tudi v glasotvorstvu izkušen, bo lahko ves zbor več ali manj napravil za »solisti« in glasovi mu bodo zveneli, zbor bo pel kot bron in srebro, žuborel kot potoček in šumel kot vetrič.

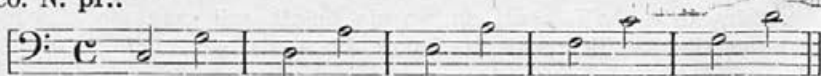
Iz teh skromnih vrstic sledi, da je dela pri nas več kot preveč. Mnogo nas je pevcev, saj smo Slovenci znani, da radi pojemo, toda malo nas je dobrih pevcev. Kultura obstoji v razvoju. Naše petje ne sme imeti več postranskih namenov za glavno; sedaj ni treba več naroda buditi s pesmijo, zdaj mora imeti petje samosvoj smoter: umetnost.

Ta smoter si mora vzeti vsak zbor za svoj cilj! Zato vsakdo ne more biti zborovodja in vsakdo ne član zbora! Treba je izbirati, kar pa ni zrelo, pa učiti. Naj ne bo zbora, ki ne bi imel svoje glasbene šole. Naj ne bo peveda, ki si ne bi z uspehom prisvojil vsega, kar ta šola uči!

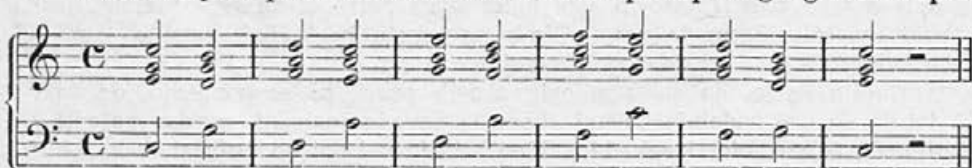
SEKVENCA.

P. Hugolin Sattner.

Postop basa se godi dostikrat na pravilen, konsekventen (dosleden) način in tak pravilen harmoničen ali melodičen postop imenujemo sekvenco. N. pr.:

Dosleden postop basa zahteva tudi dosleden postop drugih glasov. N. pr.:

Sekvenca se ne sme raztezati preveč na dolgo, sicer postane dolgočasna; povrne naj se tri- k večjem štirikrat in kakor hitro doseže dominantno ali drugo pripravno točko, naj se po dobri modulaciji vrne v toniko. Tudi se ne sme rabiti prepogosto, marveč le tu in tam, zlasti kadar je treba izražati kako stopnjevanje navzgor, ali dosledno hiteti proti koncu navzdol. Sekvenca, modro rabljena, je jako lepa in umestna oblika harmoničnih in melodičnih postopov in pomaga skladbi k umetnejši obliki.

Sekvenca se da uprizoriti z vsemi harmonijami tri- in četvero-zvoka.

Slede zgledi:

Naprej izdelaj sam. Težko ni, ker vsak glas postopa v vsakem taktu enako, dosledno.

Ko si vse izdelal, poskusi na klavirju ali harmoniju, skušaj si zapomniti na pamet in nabral si boš polagoma zakladnico sekvenc, ki ti prav pridejo v sviranju. Transponiraj pa tudi sekvenco v drugi tonov način, zlasti v takega, ki ti ne gre gladko, da premagaš tudi to težkočo.

V sekvenci pod 1. imamo tedaj same trizvoke, toda na raznih stopinjah skale: I, VI, IV / II, VII, V / III, VIII, VI / itd. in v raznih legah: oktavna, terčna, kvintna lega in naprej v vsakem taktu enako. Na vse je treba pozoren biti in kmalu se spozna vrednost in umetnost, a tudi preprostost sekvence.

Tu se vrsté trizvoki: I, IV / II, V / III, VI / itd.

4.

Vmesne note izpolni sam.

(Dalje prih.)

O TAKTU.

Prof. M. Bajuk.

Naše pevske prireditve, v večjem in manjšem obsegu, imajo dve zelo poučni strani: kažejo nam ogenj in vnemo našega ljudstva za lepo pesem, štremljenje po napredku brez ozira na velike žrtve, lepe sposobnosti naših pevovodij in zborov, odkrivajo nam prožne glasove, ki se gibljejo po deželi prosteje ko v mestu v svojih višinah in se ne ustrašijo prav zvočne nižine; vidimo lepo predavanje, tudi pravilno agogiko, čisto intonacijo, enotno pravilno izreko itd. itd.

Vsaka luč pa tvori tudi senco. Tudi tu imamo senčno stran. Vse zgornje vrline, ki jih kažejo nekateri zbori, so včasih komaj še zadovoljive, včasih padejo pod ničlo, pomaknejo se torej popolnoma v senco. Ena napaka pa prevladuje, rekel bi v splošnem: ritmika je slaba, takt večkrat slab kot dober, večkrat neodločen kot točen, mahanje pevovodje večkrat slučajno ko zavestno in umerjeno. In ta napaka prehaja večinoma na zbor in od tega povečana na poslušalca. Netočnost, negotovost ritma, kolebanje pevcev ima z malimi izjemami svoj vzrok v taktiki pevovodje. **Pevovodja je poveljnik, ki ne sme nikdar niti hip omahovati, kaj bi;** je oni svet, v katerem odmeva vsa lepota pesmi, zbor mu jo čita z obraza in po njegovi taktiki razodeva svetu. Zato je vsa moč pevske sile, bi kmalu rekel, v taktiki pevovodje.

Če pevovodja ve, kaj hoče, če je njegovo povelje umerjeno, zavestno, mu bo tudi zbor sledil gladko in točno. Ako pa pevovodja maha in pahla z roko semintja, če vsak hip miga in »otepava« z roko na vse strani, potem je zboru nemogoč varen korak in točen hod, vse se maje; pevovodja, pevec in še bolj poslušalec ima občutek in strah, da bo karkar nekaj zahreščalo in se podrlo. Taki slučajni niso redki, so pa tudi glavni vzrok slabih utisov, ki jih napravi zbor na poslušalca; uspeha ni, samozavest zbora pada, zaupanje v pevovodjo je omajano, zbor se krha, ker izgubi veselje do skupnega petja.

Nimam namena, dajati pevovodjem navodil o pomenljivih gestah in izražanju občutene glasbe z roko, temveč hotel bi opozoriti le na prvi in glavni pogoj ubranega petja, na ritem ali na mero.

Prav lepo pravi Gröbming v svoji knjigi¹ na str. 9: **Ritem je bistveni činitelj glasbe, zato ga je treba vztrajno vaditi, dokler ga ne občutimo brez vidnih znakov.** Pridejal bi k temu še, da je to glavni in prvi pogoj,

¹ Osnovni pojmi iz glasbene teorije.

to'rej **temelj** vse glasbe. Zato mu moramo posvetiti več pažnje, kot smo mu jo do sedaj.

Mimogrede pripomnim, da pojo zbori pesem »Slovenec sem« v začetku večinoma zategnjeno v teje meri:

namesto odločnega:

To daje pesmi popolnoma drug značaj, oropa jo vse odločnosti; začetek, ki naj bo odločna izjava z napetimi prsi, postane tako strahopetna pritrditev v dolgočasni štiričetrtninski meri ter zveni naravnost izsiljeno. Taka je naša površnost! Takih zgledov je še več.

Če je ritem tako važen, potem ga moramo staviti na prvo mesto v naših šolah in pri naših pevskih vajah: v šolah ga moramo vcepiti našim pevovodjem in glasbenikom, pri vajah pa vsem našim pevcem. Takt, ritem mora tako preiti peveu po pridni, vztrajni vaji v meso in kri, da vsako vsaj običajno mero že na sam pogled v sebi čuti. Zato so dobre ritmične vaje izredno važne in jih ni nikdar preveč. Ta razlog, ki je gotovo resničen in važen, mi je bil vedno pred očmi, da sem napisal v svoji pevski šoli toliko ritmičnih vaj, da se nekateri zgledujejo in jim jih je preveč. Šel bi še dalje in svetoval, kar sem storil tudi v Pevski šoli: dokler nimamo ritma v mesu in krvi, pojmo, mahajmo ali udarjajmo ne samo vsako vajo, temveč tudi vsako pesem najprej samo ritmično! Kdor dela drugače in ritem prezira ali omalovažuje, zida z vrha, stavba ne bo solidna, ker nima temelja.

Za časovno ritmično enoto služi sedaj mah roke. Prevzeli smo pa mero od starih Grkov, ki so merili svoje zloge po korakih. Za eno mero je bilo treba stopa in dviga noge, torej dve enoti. Naravno je bilo, da so zlog na stop poudarili, na dvig pa ga niso poudarili. To je podlaga našim dvodobnim in vsem sodim taktovim načinom. Mesto kratkega ali nenaglašenega so vtaknili včasih dolgega, tega pa razdelili tudi v dva kratka (nenaglašena); tako so dobili tridobne takte. Dovolj tega! Te dvo- in trodelne enote so tvorile že pri njih celoto najnižje vrste. Ker je reden stop brez dviga, reden mah navzdol brez maha navzgor nemogoč, je tudi novodobni takt $\frac{1}{4}$ (uno), ki ga pišejo nekateri moderni v rednem ponavljanju nesmisel. Sme se rabiti le izjemoma kot nepopolna mera v redni periodi (katadeksa). Najmanjši meri sta dvo- in trodelni, ki tvorita takorekoč prvini vseh taktov in vsega ritma. Vse drugo je zloženo na tem ali iz tega.

A. Enostavni takti.

Vse dvo- in tridelne takte, vseeno je potem, ali pojemo na mah osminke, četrтинke do celinke, ali pa tudi šestnajstinke, šteјemo med enostavne takte.

Da se razumejo pevci s pevovodjem, je treba dogovora za označbo mahov. Splošno je v navadi, da mahamo prvi mah, ki stoji za taktnico začetkom takta, ostro navzdol. Ker ima ta mah redno poudar, moramo ga dobro naznačiti z roko, biti mora točen in odločen. V knjigi ga označujemo z debelo navpičnico. Mah navzgor pa nima poudara, zato tudi ni treba, da bi bil tako odločen kot prvi, naj bo mirnejši, a časovno enakomeren s prvim. (Slika 1.)

Slika 1.

Slika 2.

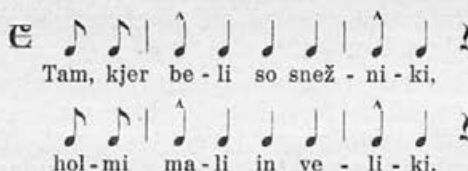
Pomnimo pa enkrat za vselej,, da je treba, vsaj v začetku, strogo paziti, da so vsi mahi enakomerni: kot tiktak ure. Le tako dosežejo ritmične vaje svoj namen.

Tridelne takte mahamo takole: prvi mah mora iti navzdol, ker ima poudar, zadnji pa mora pripraviti roko za naslednji mah navzdol, mora torej navzgor. Drugi mah gre pošev, pri nas na desno, v Italiji pa tudi na levo, kar je slednjič vseeno. (Slika 2.) Ta dva takta (dvo- in trodelni) tvorita torej podlago vsem drugim: zloženim in razdeljenim taktom.

B. Zloženi takti.

Že Grki so le malokdaj mogli izhajati samo z dvo- in trodelno mero. To postane sčasom enolično in dolgočasno. Vezali so po dve enoti v enotno skupino višje vrste: dobili so dipodije. Pri tem je pa veljalo pravilo, da je imela vsaka dipodija, vsak dvokorak le en sam glavni poudar, drugi korak je dobil le naglas ali polpoudar. (Primeri naše koračnice, korak leve in desne noge!) To je bilo bistvo enote višje vrste. To pravilo velja tudi za naše taktovske skupine. Pravilno se moramo držati torej le teh zloženih skupin: 2 + 2, 3 + 3, 2 + 3. Kar gre preko tega, seže že v periodo, ali tvori izredne posebnosti, ali pa je neutemeljena nepravilnost.

Če pazno premotrimo mero znane pesmi »Tam, kjer beli so snežniki«, dobimo takole ritmično sliko:

Jasno se nam pokaže, da je to sicer dvodelna mera, da pa poudar zlogov so ter in ne doseže onega na be- in ni, ma ter li. Simetrija nas sili, da sežemo od enega do drugega glavnega poudarka, da dobimo enotno mero, z drugimi besedami: iz dveh dvodelnih mer dobimo eno štiridelno, ki ima poleg poudara prvega maha še poludar na 3. mahu, ki je bil v nezloženi meri prvi mah druge mere.

Stojimo torej pred novo mero, t. j. štiridelna mera. Ta je zelo običajna in velikokrat res neizogibna. Tu pa tam jo pa pišemo napačno mesto dvodelne, n. pr. Žirovnik, Slov. nar. pesem, IV. zv., št. 21: Z veselim srcem... je izrazito dvodelen takt. Prav tako merimo napačno štiridelno mesto dvodelno (♩) znano pesem: Se davno mrači i. dr. (Dalje prih.)

NARODNA PESEM V SEKIRICAH.

M. Bajuk.

(Konec.)

V. Za tamburaški zbor.

BAJUK MARKO: Na vasi. Koračnica za tamburaški zbor. Izdal Stjepušin v Sisku.

Vsebinska: Ne bom se možila na vsočo gore! — Prijatljivi zdaj vesel bodimo. — Ljubca moja, oj kod si snoč hodila?

BAJUK MARKO: Pridi Gorenje. Izdal Stjepušin v Sisku. Za veliki tamburaški zbor.

BAJUK MARKO: Na Gorenjskem je fletno. Potpuri slov. nar. pesmi za tamb. zbor. Založila Katol. bukvarna v Ljubljani 1909, tiskali Blazn. nasl.

Vsebinska: Po jezeru. — Bratci veseli vsi. — Le enkrat bi videl. — Na Gorenjskem je fletno. — Na te mislim.

BAJUK MARKO: Bom šel na planince. Veliki potpuri slov. nar. pesmi za tamburaški zbor. Založila Katoliška bukvarna v Ljubljani 1909.

Vsebinska: Bom šel na planince. — Na planincih solnce sije. — Čez tri gore. — Solnce čez hribe gre. — Pa bom šel na planince. — Dekle povej, povej. — Jaz pa pojdem na Gorenjsko. — Tiha luna jasno sije. — Pa sem rajtou študirat.

BAJUK MARKO: Slov. narodne pesmi za tamburaški zbor in petje. Založila Jugoslovanska knjigarna 1921.

Vsebinska: Stoji, stoji Ljubljanca. (Dolenjska.) — Dekle, povej, povej. (Iz Ihana.) — Kje je moj mili dom? — Oj dobro jutro, ljubica. — Sirota sam okrog blodim. — Stoji, stoji Ljubljanca. (Gorenjska.) — Polka je ukazana.

VI. Za rogove.

BAJUK MARKO: Štiri koračnice za tri rogove. Založila Orlovska zveza v Ljubljani 1920.

Vsebinska: Preljubo veselje, oj, kje si doma? — Regiment po cesti gre. — Bog je ustvaril zemljico. — Popotnik pridem čez goro.

PEVSKI SPOMINI. (Dalje.)

Piše Jakob Aljaž.

»Osle« v cerkvi. V Kropi je gojil organist in orglarski mojster Ivan Zupan lepo cerkveno glasbo, tudi na orgle je dobro igral. Podpiral ga je župnik Kappus. Pa primerilo se je, da je pri novi cecilijanski pesmi nekdo v cerkvi se proti koru obrnil in pevcem »osle« pokazal.

Drobnjav. Iz radovednosti sem vprašal prof. Levca, kdo je prvi dal povod k verzom pri pesmih. Rekel je, da je dalo povod korakanje s spremljevanjem petja, s skandiranjem. — Toliko let že opazujem petje kukavice: Ona ne poje vedno v malih terciah, včasih (druga kukavica) tudi poje veliko terco, včasih celo kvarto, pa tudi velika sekunda se sliši. — Tiči pojo večji del brez takta, vsi pa ne. Nekateri pojo v taktu. — Mislil pa, da bo dolgo trajajoča ptičja glasba strogo v taktu naš um bolj utrudila, kakor pa ptičje petje brez takta. — Pri fantazijah na klavirju se komaj čuti takt. — Maček rad posluša glasbo, pes pa ne. — Novi učitelji glasbo premalo goje. — Kaj je vzrok, da je tako težko privaditi Gorenjca, naj bi vsi peli v cerkvi vsaj pri litanijah?

Župnik na Dovjem (1889—1922). Prišel sem koncem avgusta na Dovje. Prva leta nisem za petje mogel veliko storiti, ker sem bil okrajni šolski nadzornik, brez kaplana, ob nedeljah imel trikrat božjo službo, in povrh sem si še nakopal bolezen. Pač pa sem gojil umetno petje pri učiteljih, ki so bili izvrstni pevci (Rus, Simon, Planecki, Rozman itd.). — Na Dovjem je bil srednje dober organist, za umetno petje ni imel veliko talenta. Ob nedeljah sem bil utrujen in sem šel na sprehod. Sedaj, na stara leta, jih poučujem tudi ob delavnikih (v torek in petek) po 3 do 4 ure tedensko.

Prva leta je prišel k meni zaradi službe božje večkrat p. Angelik Hribar, ljubezniv gospod. Obiskovali so me glasbeniki: Foerster, Matej Hubad, Razinger, izvežban kvartet učiteljev, ki so mojstrsko znali zapeti.

Postanek Mohorjeve pesmarice.

Nabiral sem tvarino za Mohorjevo pesmarico. Nameraval sem izdati eno-glasno pesmarico z dodatkom kakih šest lahkih kvartetov, — Glasbena Matica pa naj bi izdala umetno čvetroglasno pesmarico. Preštudiral sem novo hrvaško enoglasno pesmarico, razposlal tiskano okrožnico po vsem Slovenskem, naj mi pošljejo narodnih pesmic — pa nisem kaj prida dobil. — Prišel je leta 1895. potres, ki je razrušil tudi Matičino hišo in Matej Hubad mi pove, da mora Glasbena Matica zidati hišo ter da zato ne bo izdala Pesmarice. Koj sem prosil Maticeo, naj mi dovolijo proti plačilu ponatis tistih pesmi, ki so zame

in ima lastninsko pravico. Pa je bila težava. Potujemo jaz, Hubad in Razinger v Št. Vid na Dolenjsko k predsedniku Vencajzu, ki nas je gostoljubno sprejel, ponatisa pa ni dovolil. Slabe čveteroglasne pesmarice pa nisem hotel izdati.

Preteklo je leto, bile so nove volitve pri Matici. Izvoljen je bil novi predsednik Ravnika. Vnovič vložim pismeno prošnjo in ponudim za dovoljenje ponatisa 400 gl. Matej Hubad, moj prijatelj in rojak, mojo prošnjo toplo podpira. Matični odbor me povabi v Ljubljano k seji pri »Slonu« v I. nadstropju. Sklep je bil, da se mi da dovoljenje ponatisniti vse. Plačam 400 gld.

Potem potujeva s Hubadom v Celovec k Družbi sv. Mohorja, da se dogovorim. Za denar nisem delal, ampak le za dobro stvar. Vsakega, kdor mi je kaj pomagal, sem honoriral. Meni ni ostalo od honorarja 400 gld. nič, pa sem bil vesel, da je na svitlo prišla Pesmarica.

Poprej so eni rekli: Saj Aljaž ne bo nič napravil. Drugi so prerokovali, da bo število udov Mohorjevih vsled Pesmarice zelo padlo. Pa baš narobe je bilo. Število udov je rapidno poskočilo na 80.000. Družba sv. Mohorja se je obnesla z lepim tiskom v priročnem formatu. Ker je izdala šest knjig za en goldinar, je prišlo na Pesmarico le 17 krajcarjev! Ko je obiskal znamenit nemški tiskar Mohorjevo tiskarno, se je kar čudil, rekoč: Vi nam boste tiskarsko obrt in dobiček pokvarili, ker tako poceni delate!

Veliko dela sem imel z notami in tekstom, ker je bilo treba dosti popraviti glede harmonije, pa tudi glede besedila in vse na čisto spisati in za tisk pripraviti, ter vse kitice še enkrat spodaj posebej spisati za tiste Mohorjeve ude, ki not ne poznajo, pa nam pevcem Pesmarico plačajo. To je zahtevala pravičnost, dasi so mi glasbeniki poprej ugovarjali, naposled pa prav dali.

Tiskovno korekturo sem prevzel sam. Pošiljal mi jo je prof. Sket. Pomagal mi je pri I. zvezku veliko g. Matej Hubad, pri II. zvezku p. Angelik Hribar. Ko je bila Pesmarica tiskana, jo je pohvalil tudi g. Foerster. Težko je bilo vsem ustreči (80.000 naročnikom): preprostem kmetu in učenim pevskim zborom. Nisem pričakoval čez 20 let odlike s srebrnim vencem od Pevske zveze in celo koncert meni na čast! Ob tej priliki sta mi pismeno čestitala tudi knezoškof in kraljevi pokrajinski namestnik Hribar.

Res pa je, da imamo pevci več nedolžnega veselja, pa tudi umetniškega dušnega užitka kot tisti, katerih Bog je denar in trebuh. Grki so ljubili glasbo, sv. Avgustin je jokal pri Ambrozijanskih spevih, papež Gregor Veliki je zložil brezštevila koralnih melodij. Italijani, Francozi, Nemci, pa tudi Čehi in drugi Slovani imajo glasbene velikane. Meni solze tečejo pri lepi pesmi. Vsaj pravi Schiller: »Aber die Seele nur drückt Polyhymnia aus!«, to je: Le pesem izraža najsrčnejša čustva!

Trdosrčni hudodelec v zaporu poprej ni pokleknil, ampak mrzlo slonel na stebru. Ko pa zasliši na sv. večer božično pesem, od mladosti mu znano, je ganjen in skesan padel na kolena, solze ga polijejo! Tako moč ima pesem.

Značilno je bilo, da so mi nekateri gospodje v Ljubljani (strictioris observantiae) pri Pesmarici nasprotovali. Že prej sem povedal in samo od sebe se razume, da izostanejo ljubavne pesmi. Pa leta 1895. nenadoma dobim od pobožnega monsignora Luke Jerana dve ostri pismi z vsebino: Slišim, da boste izdali Pesmarico, v kateri bodo »kvantarske pesmi«. Svarim Vas in lepo prosim, da tega ne storite, koliko pohujšanja boste s tem napravili. V Mohorjevi družbi v Celovcu so liberalci, pesmarico naj bi izdali v Ljubljani pod škofijskim nadzorstvom itd. — Na taka natolcevanja nisem odgovarjal. Sem bil preveč samozavesten. Strog pri svojem delu pa sem bil tako, da sem na svojo roko besedilo pesmi: »Naprej zastava Slave« takole spremenil (morebiti nepotrebno): »Z Bogom mati ljuba, zdrava; mati mi je očetnjava, ljuba moja čast in slava, hajdmo zanjo v boj!« — Čez nekaj časa zopet dobim pismo. Luka Jeran se vnovič zgraža nad klafarskimi pesmimi in pravi: »Jaz (Jeran) sem leta 1844.

zložil eno okroglo pesem, ki se mi sedaj zdi preveč posvetna in sem jo dal natisniti v Bleiweisovih Novicah. Lepo prosim, da bi je Vi ne vzeli v Pesmarico — Sedaj sem mu odgovoril po resnici in povedal, da dotične pesmi ne poznam, ni uglasbena, — je tudi ne vzamem v Pesmarico. »Bodite brez skrbi!« — Kaj vse muhasti gospodje staremu Luku natvežejo!

* * *

Kako pa, da sem začel na Dovjem pesmi komponirati, katerih je naraslo na devet zvezkov? Hodil sem h koncertom na Jesenice, kjer so peli mojo: In ti si edini še tukaj ostal (Zaostali ptič), v časniku so pa pisali po zmoti, da so peli: Aljaž, Tožba ujetega ptiča: »O zemlja širna«. Jaz jim pravim: Saj je nisem nikdar uglasbil. — »Jo pa zdaj komponiraj!« mi odgovore (Zabret). Ko pridem domu, se je koj lotim, pokažem jo Foersterju, ki jo je odobril. — Naredil sem tudi varianto na besede: »To pesmi so srebnokrasne, to je glasov nebeški glas« in sicer precej dolg kánon, katerega pa Foerster ni odobril, rekoč, da je prvo boljše.

Ko sem videl, da moje preproste pesmice radi pojejo, posebno tudi zato, ker so zložene na krasne besede Simona Gregorčiča, sem dobil korajžo in zlagal vedno nove, posebno, kadar sem navdušen prišel domov (po otvoritvi Aljaževega doma v Vratih). Sedel sem na vrtu, ko sem to pesem z genljivim tenor-solom komponiral, katero so tudi v koncertu na Dunaju peli (Slovanski pevski zbor). Ko se snidem ob priliki koncerta Glasbene Matice v gostilni Narodnega doma v Ljubljani z dr. Schwabom iz Celja, mi je tudi on pohvalil ta tenor-solo.

S strahom sem izdal prvih 14 zborov (7 mešanih in 7 moških) na svetlo, pa občinstvo jih je prijazno sprejelo, posebno po Goriškem. Založil sem jih sam in prodajal po 1 krono, veliko pa razdal gratis.

Pa zbolel sem in še v bolezni leta 1904. sem komponiral »Domovina« (S. Gregorčič) ter pisal mojemu prijatelju S. Gregorčiču, da sem to pesem uglasbil, zdaj se pa bolan vležem v posteljo. Prišel je Gregorčič nalašč iz Gorice v družbi Verhovnika obiskat me. Srečno sem prestal hudo operacijo, prišel na Dovje, kjer me je ljudstvo slovesno sprejelo. Moja stričnica Micika je med mojo boleznijo vse ostale zvezke (14 zborov) gratis razdelila, ker je mislila, da bom v bolnišnici umrl, kakor je kazalo. Občinstvo pa nepričakovano naroča vnovič mojih 14 zborov. Nato jih dam zopet tiskati, oziroma prodal sem lastninsko pravico Katoliški Bukvarni za 200 kron, če bom pa katero novo pesem uglasbil (mi pravi Mesar), mi bo dal za vsako 15 kron. Izšlo je zapored 7 zvezkov; število sproti komponiranih pesmi je pa naraslo na okrog 40. Nekaj je dobrih, druge so slabe in medle (tutti frutti). Boljše so tiste, katere sem zložil zunaj na vrtu ali na cesti, kot tiste, ki so zložene pri klavirju. Ko so nekoč Riharju rekli nekateri duhovni, da niso vse njegove pesmi dobre, jim pravi Rihar: »Vsaj tudi vi vsako nedeljo pridigujete, pa se vam le nekatere pridige posrečijo.« — Pozneje sem še izdal 8. in 9. zvezek na lepe S. Gregorčičeve besede. On mi je povedal, kdaj in pri kateri priložnosti je zložil to ali ono.

NAŠI ZBORI

KAMNIŠKO OKROZJE. Da bo mogoče sodelovati vsem priglašnim zborom, se bo vršila prireditve na praznik sv. P. in P. dne 29. junija namesto 5. julija. Za skupno petje so določene te pesmi: Vodopivec: Ves dan je pri oknu (Pevce 23); Kimovec: Mor-ko skače (Pevce 21); Premrl: Zdravica (Pevce 21); Ferjančič: Tone solnce, tone... — vse mešani zbori. Moški zbori bodo peli pa:

Hajdrich: Jadransko morje in Prelovec: Doberdob (Pevce). Sodelovali bodo — prvič — tudi tamburaški odseki posamezno in skupno. Zbori so prejeli okrožnice in naj čim prej javijo okr. pevovodju potrebne podatke!

MORAVČE. Naš zbor je nastopil v letu 1924. štirikrat z večjim in večkrat z manjšim sporedom. 2. marca smo peli pri društveni prireditvi: Ferjančič: Rožic ne bom

trgala, Aljaž: Slovan na dan, Kimovec: Otroci bežajo murčka in Adamič: Ples kra-
lja Matjaža. Dne 2. aprila smo peli pri pri-
reditvi Mar. družbe: Schwab: Zdrava Marija,
M. Eleonora: Blagor vam, nedolžnostisti! in
Sattner: Dekle in lilija. Pri društveni prire-
ditvi 24. avgusta smo peli: Foerster: Ljubica
in Aljaž: Ne zveni mi! 25. oktobra zopet pri
društveni prireditvi: Laharnar: Kmečko
dekle, Adamič: Vasovalec in kuplet: Trma-
sto dekle. Poleg tega smo z moškim zborom
sodelovali pri več pogrebih, na Vseh svetih
dan na pokopališču in večkrat pri cerkvenem
opravilu v cerkvi. Zbor šteje 40 pevk in pev-
cev, ki prav pridno prihajajo k vajam. Zato
so bili nastopi vedno dobro pripravljeni in
proizvajanje prav lepo. Pri vajah me pod-
pira včasih tudi visokošolec Mav. Bergant,
ki je tudi vodil nastop zbora 24. avgusta.
O delu v letu 1925. bom poročal o priliki.

A. C.

LJUBLJANSKO OKROŽJE bo imelo svo-
jo prireditev julija meseca na Ježici. Zbori
so prejeli okrožnice. Prijave nam čimprej
vrnite!

RAJHENBURG. Spored koncerta, ki ga
je priredil pevski zbor v Rajhenburgu dne
19. aprila v tamkajšnji kaplaniji: Kimovec:
Geslo »Pevske zveze«; pozdravni govor; Ipa-
vec: Pozdrav; Laharnar: Mladosti ni; Aljaž:
Peričnik; Premrl: V Korotan; Adamič: Če
ti ne boš moj...; Ipač: Imel sem ljubi

dve; Schwab: Kmečka pesem; Malát: Ptič-
ka; Volarič: Colničku; Dev: Lpou ptice po-
jo; Pokorny: V širom poly; Adamič: Po
vodi plava; Pokorny: Zabučale gore; Dev:
Letni časi. — O koncertu smo prejeli slede-
če poročilo: 19. aprila je priredil pevski zbor
Prosvetnega društva in Rajhenburgu pevski
koncert. Nastopilo je 12 pevk in 16 pevcev
pod vodstvom visokošolca Al. Avsenaka.
Zbor je zapel 15 pesmi različnih skladateljev.
Pevovodji se je posrečilo zbrati cvet rajhen-
burških pevcev, ki se je postavil s svojim
prvim nastopom tako zelo, da bi bil velik
greh, ako bi se zbor razšel in bi kmalu
zopet ne nastopil. Zbor je glasovno zelo do-
ber. Posebno soprani zvenijo milo in polno.
Izkazali so se predvsem v Adamičevi (prek-
murski) »Po vodi plava«. Tudi tenor je lep.
čist in prožen, bas izdaten, se ne straši ni-
žine, v višini se pa glasi trdo. Soglasje v
zboru še ni povsem uglajeno, pp in v preho-
dih od pp do f bo treba še vaje. Za prvi
nastop pa je bil uspeh tudi v prednašanju
prav izvrsten. V Pokornyjevi »Zabučale go-
re« je pa zbor pokazal, da ima v svoji sredi
tudi prav dobra in sigurna solista. Zboru, ki
je začel svoje plemenito delo s takim ognjem,
priporočamo, naj krepko in čvrsto vztraja na
svoji začrtani poti, ker ima na svoji strani
vse one, ki ljubijo lepoto in vse ono, kar
ustvari smoteno in za ideali stremeče edlo!
Kmalu na sviednje! M. J.

VESTNIK PEVSKE ZVEZE

IZ ART. ODSEKA. Za petletnico smo
določili nedeljo 25. oktobra. Za skupno pet-
je: Gerbič: Slovanski brod in Premrl: Raj
(iz Pevca). Če bo le šlo, bomo peli tudi
Sattnerjevo Jettejevo prisego. Pozivamo zbo-
re, da nam čim prej vrnejo izpolnjene pri-
jave, ki smo jih pridali okrožnicam. Če ni
katere društvo dobilo okrožnice, naj nam
nemudoma javi. Note razpošljemo takoj po
zbranih prijavah.

IZ ODBOROVE SEJE. Redna letna skup-
ščina bo o priliki orlovskih tekem v Ljub-
ljani v dneh 15.—17. avgusta. Natančen dnev-
ni red objavimo prihodnjč. Opozarjamo pa
zbore že danes na to, da morda poverijo za-
stopstvo onim Orlom, ki pridejo k tekmam,
če so člani pevskega zbora.

ČLANARINA. Več zborov še zdaj ni po-
ravnavno članarine 25 Din za letos, nekaj jih
je na dolgu še za lansko leto. Odboru je ne-
mogoče delati brez denarnih sredstev. Dolž-
niki naj čimprej poravnajo članarino. Te dni
jim bomo poslali položnice.

KNJIŽNICA. Odbor se trudi, da bi zbral
v društveni knjižnici po en izvod vseh tiskan-
nih vokalnih in instrumentalnih slovenskih
skladb, ki bi bile potem za študiranje in
event. prepis, oziroma izbiro pesmi zborom
na razpolago. Prosimo, naj nam vsakdo na-
znani, katere partiture bi nam lahko podaril
ali poceni prodal. Posebno bi radi imeli

zbornike: Glasbene zore in Novih akordov.
V naš arhiv bi spadali tudi porabni roko-
pisi pesmi, ki še niso objavljeni. Ta knjižni-
ca bi bila zelo važna. Odbor bi potem pri-
občil seznam vseh porabnih pesmi z označbo
njihove vrednosti in bi jih z ozirom na za-
hteve, ki bi jih stavile na pevece, razvrstil v
nekak kánon. Prosimo, podpirajte nas
vsi, ki morete! Za nakup partitur je bilo
sklenjeno, da mora plačati vsako okrožje v
ta namen od svojih dohodkov pri okr. pri-
reditvi (enkrat v letu).

VELIKO REKLAMACIJ pride na upra-
vo, uredništvo »Pevca« in na odbor s pri-
pombo, da se obračajo s pritožbami po-
novno na omenjene naslove. Odbor izjav-
lja, da nam pošta še vedno dostavlja večkrat
pošiljke, ki so namenjene nam, v staro pi-
sarno v Ljudskem domu, ali na stari naslov
uredništva Pred škofijo 3 ali pa pomotoma
celo v pisarno Zveze pevskih zborov. Ker se
take pošiljatve večinoma pogube ali pa do-
spejo k nam zelo pozno, prosimo, da napi-
šete na vse, nam namenjene pošiljatve toč-
no označbo: Miklošičeva cesta 7.

ZVEZA PEVSKIH ZBOROV bo po skle-
pu zadnjega občnega zbora prenehala in se
bodo strnili zbori v Jugoslovansko zvezo pev-
skih zborov. To je dalo povod več vpraša-
njem, iz katerih posnemamo, da nekateri za-
menjujejo »Zvezo pevskih zborov« s »Pev-
sko zvezo«. »Pevska zveza« je popolnoma sa-

mostojna in ni organizatorično z omenjeno »Zvezo pevskih zborov« in tudi z »Jugoslovansko zvezo pevskih društev« še v nikaki zvezi. Prav tako ostane »Pevce« še nadalje tak, kot je bil, izhajal bo odslej red-

no vedno v povečani obliki na 12 straneh, ne da bi mu pri tem zvišali naročnino. Odbor stori vse, da bi list izboljšal in razširil, toda težkoče so pri tem neizmerne. Pridobivajte nam novih naročnikov!

NOVE SKLADBE

David Doktorič: Sedem Marijinih pesmi za meš. zbor. Gorica 1925. Zbirka obsega prav dobre pesmi, ki ne bodo nudile nikakih težkoč in bodo zborom prav dobrodošle. Glasovno ne zahtevajo preveč, teko zmerno, ritmično so dostojno umerjene, prav tako so harmonično zelo prozorne. Ena (Najlepši spev) je bila natisnjena že v Cerkvi. Gl. Prav srečna misel, ki jo srečamo v novi cerkveni literaturi prav pogosto, prepletanje eno-, dvo- in štiriglasnega petja z orglami,

je tudi v tej zbirki prav izvrstno uporabljena. So peveci in ni jih malo, ki se pri enoglasnem petju kar namrdnejo. Ta stvar pa nima prav gotovo nikakega poštenega vzroka. Eno je gotovo: pri enoglasnem petju izginejo vse osebne prepotence. In to »napih-njenim« pevcem ni všeč. Samo to je vzrok zabavljanju na enoglasno petje. To zlo pa moramo vsi pobijati. Zbirko prav toplo priporočamo. Naroča se v Katol. bukvarni v Gorici. B.

IZ GLASBENIH LISTOV

»Cerkveni glasbenik« št. 3./4. prinaša prav zanimivo poročilo g. Tomca o petju in pevskem pouku v ljubljanskem semenišču. Ni na sporedu le cerkveno petje, kar je za vzvišeno službo duhovnikov neobhodno potrebno, prav pridno pojo tudi svetne pesmi in se uče tudi harmonije, klavirja in goje celo tamburanje.¹ To nas mora zanimati in veseliti posebno zato, ker so duhovniki prevelikokrat — če že ne sami pevovodje zborom, pa vsaj duša in glavna opora pevovodjem. Želimo gg. prav lepih uspehov in nepojenljivega navdušenja za sveto stvar, ki vrši najblagodejnejše delo izven cerkve in v cerkvi. — V št. 5./6. je natisnjeno dr. Mantuanijevo poročilo o cerkvenem koncertu v stolnici dne 23. marca. Koncem poročila toži to, kar vsi čutimo: »Kje so časi, ko so peveci tekmovali za častno možnost, da pojo na cerkvenem koru? — Iz cerkvenih pevcev so postali pogosto mojstri-glasbeniki, komponisti, solisti-pevci in instrumentalisti. Danes — v splošnem — tega ide alizma ni več...« Te resnične besede, namenjene cerkvenim pevcem, zadenejo živo tudi naše svetne zbore. Idealizem peš a. Delo pravega pevca pa je čisto, kristalno idealno. Pomanjkanje idealizma je v kulturi naroda velik minus, ki lahko ogroža vsak napredek. Koliko nekateri store, kaj bi radi še storili za prospek kulture! Pa — koliko jih je, ki ne samo ne razumejo tega dela, temveč ga še posredno ali neposredno ovirajo! Res da je navdušenje pevcev tupa-tam zelo popustilo. Vzrokov je več, o njih bi bilo treba razglabljaljati posebej. Toda ni še izgubil idealizem, plamen še gori, četudi ne nebotično visoko. Morda danes v teh težkih časih ne čutimo toliko potrebe po idealnem delu, morda je tudi težki boj za življenje

kriv. Toda ta potreba dušne hrane bo prišla prav gotovo. In na nas je, da do takrat vsaj ogenj zdržimo, da ne ugasne. Če pa ni vse gladko, zato ne bodimo malodušni! Resnične besede g. poročevalca naj zbude v nas novega ognja! Petje in glasba budi in ohranja notranje sile narodov, po glasbi se sodi velikokrat upravičeno splošna kultura narodov. Starimo peveci vse, da ne bomo med narodi zadnji! — V isti številki je napisal g. Srečko Kumar, pevovodja Glasbene Matice in profesor za klavir na konservatoriju v Ljubljani, zanimivo analizo dr. Širolovega oratorija Abrahamova žrtev, ki so ga proizvajali pred nedavnim v Zagrebu in Karlovcu. Poročevalec obljublja spraviti delo na oder tudi v Ljubljani. Bog daj! — Koncem številke je priobčena slika slovenskega skladatelja Gr. Riharja, ki je odtisnjena po izvorni fotografiji. — Med poročilo je zasló tudi poročilo o petju v Metliki, ki bi spadalo pravzaprav v »Pevca«, ker govori le o svetnem petju. Zanimivo bi bilo pregledno poročilo o pevskih razmerah na Belokranjskem sploh, ker o tem delu lepe Slovenije ničesar ne vemo.

»Cecilija« objavlja v 3. številki zanimiv članek o različnih zbirkah narodnih pesmi, ki ga je spisal Ludvik Kuba, prestavil pa po »Daliboru« dr. Kam. Dočkal. Članek omenja posebno maloruskega strokovnjaka Kvitka, ki je izdal dve obsežni knjigi ukrajinskih narodnih pesmi. — Oba zvezka obsegata okroglo 1000 melodij —, poleg tega pa našega Zgancu, ki je, kot vobče znano, zbral in izdal že dva zvezka medjimurskih narodnih pesmi. V »Zborniku jugosl. pučkih pripjevka«, ki ga izdaja zagrebska »Akademija znanosti in umetnosti« in je izšel prvi zvezek leta 1924., je izšla njegova prva obširna zbirka medmurskih narodnih pesmi, natisnjenih enoglasno tako, kot jih je med narodom zapisal. — Članek je poln lepih misli

¹ Primeri tudi poročilo v »Pevcu« 1925, št. 3./4.!

o zapisovanju narodnih pesmi, omenja pa tudi njih izrabljanje s pomočjo umetne predelave. Izmed Slovencev omenja le Deva in Emila Adamiča — tega radi zbirke »16 jugoslovanskih narodnih pesmi«, onega radi zadnjega (IV.) zvezka »Jugoslov. narodnih pesmi«. — »Cecilija« posveča narodni pesmi izredno veliko zanimanja. Pri Hrvatih so začeli že kritično raziskavati svoje pesmi, pri nas...? Zopet se nam vsiljuje vprašanje: Kje je vsa nabrana melografična snov? Kake usode čaka? — Sledi v isti številki članek o Beethovenovi »Missa solemnis«, ki so jo peli lani v Zagrebu v operi štirikrat in jo bodo ponovili letos v stolni cerkvi. — Izredno zanimiv je tudi članek o bosensko-hercegovinskih narodnih pesmih, v katerem je nabra-nih več zanimivih »podrobnosti o Kubi in njegovemu nabiranju narodnih pesmi po obeh deželah. Te pesmi so natisnjene v »Glasniku dež. muzeja v Bosni in Hercegovini« tako, kot jih je zapisal L. Kuba (1113 pesmi). — Znani strokovnjak in urednik »Cecilije« Jan-ko Barle (Slovenec) pa priobčuje zanimiv članek o pesmi: Ta zvezda ta je izešla«. Ta članek je za Slovence važnejši nego za Hr-vate, ker obravnava zgodovinski postanek pesmi, ki je pravzaprav bolj naša nego njihova. Iz nje je nastala ona znana Božična v I. delu Cecilije: »Oj dete nam rojeno je,« o kateri je napisal Foerster, da je »staro-slovenska«. O tej pesmi ima važne zgo-dovinske podatke dr. Cerin v svojem znan-stvenem spisu: Pesmi slovenskih protestan-tovskih pesmaric... (Trubarjev zb.) Treba bo vsekako tudi pri nas, če hočemo glasbeno napredovati, a) posvetiti naši narodni pesmi več zanimanja, b) našo melografiko podpreti, c) začeti znanstveno razčiščevati tozadevno snov, ki jo imamo. Vprašanj (važnih in bi-

stvenih) se odpira neštevilno, so vsa važna in kriče po neizogibnem odgovoru. Brez te-ga študija je ni in ne bo naša pevska in glasbena umetnost nikoli dobila individualno slovenske vsebine in ne oblike. To delo bi bilo na vsak način treba or-ganizirati. — »Cecilija« zasleduje poleg drugih tudi našo slovensko glasbo zelo paz-no. O vsaki novosti, o vsakem koncertu ima prostora za podrobno strokovno oceno. Za to zanimanje smo Hrvatom iz srca hvaležni.

»Kritika«, štev. 2. Ant. Lajovic podaja nekaj prav dobrih misli o naši operi in nje-nem pomenu. Poudarja posebno narodnostno stališče osamosvojitve. O operi po Ljubljani veliko čujemo, govorimo, šepetamo in piše-mo. Torej ni vse v redu, to je gotovo, a to ni nič tragičnega. Žalostno bi postalo šele vprašanje, če bi šli mimo njega, ne da bi se zanj brigali. B.

»Naš čolnič.« V 3./4. številki priobčuje nekdo pevskim zborom pismo, v katerem toži o propadu slovenske pesmi na Goriškem. Pove pa tudi vzrok propada. Fantje se na-vadijo pesmi pri vojaki, otroci v šoli, de-kleta se sramujejo slovenske pesmi pred fanti. To pokaže z dogodki, ki jih je sam do-živel. Tudi družbe — po pivnicah — so že okužene in pojo tuje (laške) pesmi. Pevskim zborom je naložena sveta naloga, da hranijo in goje slovensko pesem, da vabijo v svojo sredo fante in dekleta in vnemajo v njih ljubezen do naše pesmi in pravo pevsko zavest. Pesem je važen narodnostni faktor. Pesem je ohranila v burnih časih narodnega preganjanja v dobrem delu naroda zavest. Zato pomeni slovenska pesem slovesno slo-vensko izpoved. Hranite, držite ta dragoceni biser!

DOMA IN DRUGD

DESET LET¹ je preteklo 15. januarja t. l., odkar je umrl v Ljubljani eden najbolj-ših orglarskih mojstrov na Slovenskem, Ivan Milavec. Bil je Goršičev učenec in je prevzel po njem vse njegove najboljše-lastnosti. Gotovo bi ga bil daleč nadkrilil, če bi mu ne bila pretrgala smrt nit življenja ravno sredi dela, ko je komaj malo razmah-nil svojo delavnico. V kratki dobi 10 let sa-mostojnega dela in je postavil 37 novih orgel. Prve so bile v Škocjanu pri Dobravi. Med drugimi so njegovo delo po vrsti tudi tele večje orgle: 1907 Smartno pri Kranju z 27 registri, 1910 Idrija s 23 registri in Bled z 32 registri, 1912 stolnica v Ljubljani z 52 registri in Vič s 30 registri, 1913 Kamnik s 33 registri, 1914 pa v Žirih z 38 registri.

SE DVE DESETLETNICI¹ 25. novembra 1924 je minilo 10 let, odkar je izdihnil v

Ljubljani slovenski skladatelj Davorin Jenko. Rojen je bil 10. novembra 1835 v Dvoru pri Cerkljah na Gorenjskem. Od leta 1871. do svoje upokojitve 1903 je bil kapel-nik narodnega gledališča v Belgradu in dvor-ni kapelnik srbskega kralja. Najbolj znan je njegov »Naprej«; zložil je tudi »Bože prav-de« in nad 200 raznih pesmi, 7 overtur za orkester in opereto »Vračara ili Baba Hrk-a«. — Dne 16. decembra 1924 pa je bila deseta obletnica smrti Iv. p. l. Zajca, ki je bil gotovo najplodovitejši hrvatski skladatelj. Zložil je krog 120 cerkvenih pesmi, med njimi »Stabat Mater« za soli, mešani zbor in orkester, nad 800 pesmi — znana je »U boj!«, »Večer na Savi«, »Frankopanka« in nebroj drugih; izmed številnih operet in oper je najbolj znana »Nikola Šubić Zrinski«. Eno zadnjih njegovih del je simfonija za dva orkestra in zbor. Bil je ravnatelj zagrebske opere in glasbenega zavoda.

¹ Vsled pomanjkanja prostora zakasnelo.